

"Living Cadavers" in Bangladesh: Bioviolence in the Human Organ Bazaar / M. Moniruzzaman // *Medical Anthropology Quarterly*. – 2012. – Vol. 26. – Issue 1. – Pp. 69–91. 26. A Renal Transplantation Model for Developing Countries / S. A. H. Rizvi, S. A. A. Naqvi, M. N. Zafar et al. // *American Journal of Transplantation*. – 2011. – No. 11. – Pp. 2302–2307. 27. Connel J. A new inequality? Privatization, urban bias, migration and medical tourism / J. Connel // *Asia Pacific Viewpoint*. – 2011. – Vol. 52. – No. 3. – Pp. 260–271. 28. Master Z. Stem-cell tourism and scientific responsibility / Z. Master, D. B. Resnik // *European Molecular Biology Organization Reports*. – 2011. – Vol. 12. – No. 10. – Pp. 992–995. 29. Ethical and legal implications of the risks of medical tourism for patients: a qualitative study of Canadian health and safety representatives' perspectives [Electronic resource] / V. A. Crooks, L. Turner, G. Cohen et al. // *BMJ Open*. – 2013. – Vol. 3(2). – Access mode : www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3586128/.

Information about the author

N. Dekhtyar – Ph.D. in Economics, Associate Professor of Tourism Department of Kharkiv National University of Economics (9a Lenin Ave., 61166, Kharkiv, Ukraine, e-mail: sephrenia@yandex.ru).

Інформація про автора

Дехтяр Надія Анатоліївна – канд. екон. наук, доцент кафедри туризму Харківського національного економічного університету (61166, Україна, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: sephrenia@yandex.ru).

Інформація об авторе

Дехтяр Надежда Анатольевна – канд. екон. наук, доцент кафедри туризму Харківського національного економічного університету (61166, Україна, г. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: sephrenia@yandex.ru).

*A double-blind
peer review has been held.*

*Стаття надійшла до ред.
01.04.2013 р.*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ: ГЛОБАЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УДК 378.371

**Гаращук О. В.
Куценко В. І.**

Розкрито значення зарубіжного досвіду в підвищенні якості підготовки кадрів та забезпеченні сталого розвитку, показано досвід ряду країн і можливості його використання в Україні. Наведено статистичні дані щодо посилення процесів інтернаціоналізації, інтенсифікації науково-технічного та освітнього співробітництва, дані міжнародних рейтингів університетів. Розкрито шляхи підвищення якості підготовки кадрів: форми співробітництва українських і зарубіжних вищих навчальних закладів; застосування моніторингу якості підготовки кадрів; упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес; створення технопарків; розвиток взаємодії вищих навчальних закладів із роботодавцями.

Ключові слова: якість освіти, підготовка кадрів, сталий розвиток, глобалізація, модернізація.

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ КАДРОВ: ГЛОБАЛИСТИЧЕСКИЙ ПОДХОД В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

УДК 378.371

**Гаращук Е. В.
Куценко В. И.**

Раскрыто значение зарубежного опыта в повышении качества подготовки кадров и обеспечении устойчивого развития, представлены опыт ряда стран и возможности его использования в Украине. Приведены статистические данные относительно усиления процессов интернационализации, интенсификации научно-технического и образовательного сотрудничества, данные международных рейтингов университетов. Раскрыты пути

повышения качества подготовки кадров: формы сотрудничества украинских и зарубежных высших учебных заведений; применение мониторинга качества подготовки кадров; внедрение информационно-коммуникационных технологий в учебный процесс; создание технопарков; развитие взаимодействия высших учебных заведений с работодателями.

Ключевые слова: качество образования, подготовка кадров, устойчивое развитие, глобализация, модернизация.

THE WAYS OF IMPROVING STAFF TRAINING: GLOBALIST APPROACH IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

UDC 378.371

O. Garashchuk
V. Kutsenko

The article reveals the significance of foreign experience in education upgrading, providing its sustainable development, represents some countries' experience in this sphere and the abilities of its use in Ukraine. It also presents the data on internationalization process strengthening, intensification of scientific-and-technical and educational cooperation, and international universities' rating.

The ways of education upgrading such as the form of Ukrainian and foreign higher educational establishments' cooperation; education upgrading monitoring; information and communication technologies adoption; industrial park creation and development of cooperation between employers and higher educational establishments are also described.

Keywords: quality of education, staff training, sustainable development, globalization, modernization.

*Особистістю не народжуються,
особистістю стають.*
А. Леонтьєв

Інтенсивно розвивальний процес інтернаціоналізації суспільного життя обумовлює необхідність зближення національних економік, зміцнення соціально-культурних зв'язків між країнами. У забезпеченні цього важлива роль відводиться освіті, у сфері якої, зокрема щодо підвищення її якості, виникає багато проблем, які потребують спільних зусиль для успішного їх розв'язання багатьма країнами. Молодь, шкільна і студентська, має ознайомлюватись не лише із проблемами власної держави, а й глобальними – економічними, соціальними, екологічними тощо.

Тому сучасний розвиток суспільства, його наукового потенціалу вимагає глибокого переосмислення освітнього процесу, результатом якого є підготовка інтелектуала та громадянина, здатного зрозуміти закони розвитку суспільства, його історію, нинішній стан і взяти на себе відповідальність за майбутнє своєї країни. Якщо раніше навчання було спрямоване на набуття знань тими, хто навчаються, у повному обсязі, то зараз обов'язковим елементом освітнього процесу є оволодіння прийомами самостійного набуття знань та їх у практичне застосування у подальшому. Водночас навчальні заклади мають сформувати у молоді практичне мислення, вміння ефективно оцінювати існуючі проблеми з різних точок зору. У процесі навчання відбувається формування загальнолюдських цінностей, що складають основу гуманістичної моралі, без якої не можливими є підвищення якості підготовки кадрів, підвищення ефективності економіки і не може бути реалізований сталий розвиток суспільства.

Дослідженню проблеми підвищення якості підготовки кадрів з урахуванням глобалістичних проблем і підходів присвятили свої дослідження такі вчені, як Л. Антонюк, Г. Беккер, Дж. Голбрейт, Е. Денісон, П. Дракер, Є. Жильцов, І. Каленюк,

Дж. Кендрік, В. Марцинкевич, І. Масуд, Ф. Махлуп, Р. Патора, У. Ростоу, В. Савчук, Ж. Сапір, О. Сидоренко, Д. Тенскотт, Ф. Фукуяма, Т. Шульц, Й. Шумпетер, В. Щетинін, В. Юхименко та багато інших.

Разом із тим залишаються недостатньо розробленими питання щодо пошуку шляхів підвищення якості підготовки кадрів з урахуванням зарубіжного досвіду та глобалістичного підходу. Тому метою даного дослідження є обґрунтування науково-методичних засад підвищення ефективності підготовки кадрів з урахуванням світового досвіду.

Освіта – це процес, направлений на формування загальнолюдських цінностей, що складають основу гуманістичної моралі, без якої не може бути реалізований сталий розвиток суспільства.

Сьогоднішній світ знаходиться на початковому етапі якісно нового періоду свого розвитку. На розвиток людської цивілізації впливають такі чинники:

- держава, її економічна система, яка стає все більш відкритою, ніж це було, наприклад, двадцять років тому;
 - посилення інтеграційних процесів. Сьогодні вкрай необхідною є потреба глобального планування в економіці;
 - інтернаціоналізація економіки, усіх її ланок, посилення взаємодії країн, у тому числі у сфері освіти, процес взаємної адаптації територіальних господарських структур;
 - послаблення тенденцій щодо ізоляції країни, посилення тенденцій "втягування" країн у світове співтовариство;
 - активне впровадження інтелектуальних технологій.
- Для сучасного глобалізованого розвитку характерними є:

- орієнтація розробки взаємопов'язаної політики у сфері освіти, у тому числі з метою забезпечення рівноваги між прогресом, інтелектуальним розвитком і моральним удосконаленням людства;
- глобальний підхід до освіти на всіх рівнях і в усіх формах, що передбачає пріоритетне вивчення міждисциплінарних тем, присвячених глобальним проблемам;

- гуманітаризація освіти з метою ціннісно орієнтованого усвідомлення досвіду людської цивілізації та розвитку загальнопланетарного мислення;

- орієнтація в стратегії освіти на розвиток духовно багатой особистості як необхідної передумови для всебічного розвитку суспільства, зміцнення поваги до різноманітних національних культур, стимулювання індивідів до усвідомлення не лише права, але й обов'язків відносно іншої особистості, груп і народів;

- орієнтація на неперервність освіти, її розвивальні та громадянські функції;

- діяльність тих, хто навчаються, з метою виховання почуття міжнародної солідарності, соціальної відповідальності за долю розвитку цивілізації [1].

Важливою складовою глобалізації в освітній сфері є Болонська декларація, яка дає право на участь України у формуванні освітньої політики в Європі. Інтеграція освіти нашої країни в європейський простір – це один із принципів державної політики в освітній сфері. У цьому контексті розвиток освіти має бути направлений на забезпечення єдності освіти, досліджень та інноваційну розробку багаторівневих інструментів для досягнення прозорості освіти, пов'язаної, перш за все, із забезпеченням високої якості освіти.

Економіка будь-якої країни потребує відкритості та інтернаціоналізації свого потенціалу, перш за все знань, ринків кадрів та інновацій, інвестицій в освітню сферу. Для розвитку української освіти в умовах євроінтеграції характерною є наявність багатьох позитивних чинників. У числі останніх варто назвати:

- можливість запозичення всього кращого, що є в освітній сфері європейських країн;

- прискорення процесу оновлення вищої освіти, створення реальних можливостей для конкурування з освітніми системами розвинутих країн світу;

- появу додаткових можливостей для демонстрації високих культурно-освітніх традицій України;

- упровадження широкого спектру програм додаткової професійної освіти з присвоєнням кваліфікації тощо.

Європейський та світовий досвід засвідчує, що в умовах, коли знання та технології дуже швидко оновлюються, недоцільно готувати спеціалістів "вузьких" спеціальностей упродовж 5 – 6 років. Практика свідчить, що введення бакалаврської програми з наступною спеціалізацією в магістратурі більш відповідає потребам швидкозмінного ринку праці. На забезпечення цього й направлена Болонська декларація, що передбачає створення єдиного європейського світового простору й підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних адекватно сприймати, передавати та розвивати сучасні знання, які генеруються науковою спільнотою.

Підвищенню якості підготовки кадрів також сприяють співробітництво українських і зарубіжних вищих навчальних закладів (ВНЗ), установа стійких партнерських зв'язків між ВНЗ, інтенсифікація двостороннього співробітництва, зокрема у сфері інноваційно орієнтованих досліджень. У двосторонньому співробітництві це можуть бути:

- сприяння організації спільних проектів, програм;
- встановлення контактів у науково-технічному співробітництві;

- широкий спектр програм, відкритих для участі в них науковців ВНЗ, наприклад, програма Deutsche Forschungsgemeinschaft, головним завданням якої є фінансування наукових досліджень в університетах тих країн, де є німецьке представництво. Зазначена програма надає можливість ініціювання двостороннього співробітництва, виділення грантів, стипендій, організації спільних конкурсів на основі співфінансування фундаментальних досліджень, забезпечення підтримки міжнародних аспірантських програм, наукових закладів, запрошення кращих викладачів інших

ВНЗ, організації навчання аспірантів і молодих спеціалістів. Наприклад, завдяки співробітництву російських ВНЗ із німецькими службами щороку 4 тис. російських студентів, аспірантів, науковців проходять навчання та наукове стажування в Німеччині. На основі надання стипендій і грантів близько 1 600 німецьких викладачів читають лекції в російських ВНЗ.

Для подальшого розвитку та зміцнення двосторонніх наукових зв'язків важливо:

- забезпечити розширення прямих контактів між ВНЗ;
- визначити пріоритети спільних завдань з урахуванням нових тенденцій і потреб, зокрема, інноваційного розвитку та модернізації економіки;

- постійно розширювати практику проведення спільних скоординованих конкурсів, програм;

- забезпечити розширення співробітництва ВНЗ на основі прямих угод, які передбачають інтенсифікацію обміну студентами, аспірантами, спільну підготовку кадрів;

- активізувати участь університетів різних країн у підвищенні темпів розвитку науково-технічного та освітнього співробітництва;

- використовувати можливості для встановлення та розвитку двостороннього співробітництва;

- у регіонах створити інформаційно-консультаційні центри, фонди та програми на базі регіональних університетів, які можуть надавати студентам, слухачам, викладачам комплекс послуг у сфері співробітництва, тощо.

Як свідчить статистика, не лише освітня сфера, а й сучасний соціально-економічний розвиток у цілому характеризуються посиленням процесів інтернаціоналізації, інтенсифікації, перш за все, науково-технічного та освітнього співробітництва. Інтернаціоналізація є необхідною умовою модернізації економіки, інноваційного розвитку суспільства. Глобалізація охоплює всі сфери суспільства. І цьому певною мірою сприяє освіта. Завдяки освіті формується особистість фахівця, система цінностей, ціннісних орієнтирів та орієнтацій. У документах ЮНЕСКО підкреслюється, що освіта сприяє створенню більш досконалого світу, сталому людському розвитку, взаєморозумінню між людьми. Тож не дивно, що останнім часом з'явилося поняття "загальнопланетарний глобалізм" в освіті. Підтвердженням останнього є зростання в Україні числа іноземних студентів. У 2011/2012 н. р. у ВНЗ нашої держави навчалося 43,1 тис. студентів із числа іноземних громадян: 6,9 тис., або 16,0 %, із Туркменістану, 4,3 тис., або 10,1 %, із Китаю, 3,0 тис., або 7,0 %, із Російської Федерації, 2,5 тис., або 5,9 %, із Індії, 2,1 тис., або 4,9 %, із Йорданії, 1,1 тис., або 2,5 %, із Туреччини та 1,0 тис., або 2,4 %, із Марокко.

Основна частина іноземних студентів навчається у ВНЗ III – IV рівнів акредитації. Практично щорічне зростання показника кількості прийнятих на початковий рік навчання порівняно з кількістю випускників спостерігається щодо Туреччини та Туркменістану. Наприклад, у зазначеному навчальному році ВНЗ України випущено після завершення повного циклу навчання 93 студенти, які приїхали в нашу країну на навчання з Туреччини, а прийнято на початковий рік навчання – 245, із Туркменістану ці цифри відповідно склали 217 і 1 295 осіб [2, с. 123].

Останнім часом тісні контакти також встановлюються, зокрема і в освітній сфері, із Китайською Народною Республікою, де велика увага приділяється підвищенню якості освіти. Наприклад, у світі відомий академічний рейтинг, започаткований Інститутом вищої освіти Шанхайського університету (ARWU), в якому враховуються:

- кількість лауреатів Нобелівської премії серед співробітників і випускників ВНЗ;

- число часто цитованих дослідників (21 категорія);

- кількість статей, підготовлених співробітниками ВНЗ та опублікованих у журналах Science чи Nature;

- індекси цитування статей і монографій працівників ВНЗ;

- масштаб університету.

Усі ці дані свідчать про те, що для того щоб потрапити у цей рейтинг, вищому навчальному закладу необхідно мати вагомі характеристики, великі міжнародні досягнення. У 2011 р. серед 500 найкращих університетів світу в інтерпретації зазначеного рейтингу більше 150 належать США, 37 – Великій Британії, 39 – Німеччині, 23 – Японії і немає жодного українського [3, с. 166]. Ці дані підтверджують високий рейтинг ВНЗ зазначених країн. До речі, США, Канада, Австралія та Великобританія входять у першу десятку країн за числом національних університетів, представлених у різних світових рейтингах. Ці країни мають також високий відсоток штатних міжнародних співробітників у загальній чисельності академічних працівників ВНЗ. У Великобританії іноземні викладачі ВНЗ складають 21 %, у Канаді – 16 %, а в Австралії – майже 41 % [4, с. 260–261].

Тобто залучення іноземних викладачів у ВНЗ служить важливим чинником підвищення якості підготовки кадрів. А підтвердженням останнього є зростання кількості іноземних студентів. Залучення в українські ВНЗ іноземних студентів сприяє не лише поліпшенню фінансових ресурсів як конкретного ВНЗ, так і країни в цілому, а й підвищенню іміджу країни, освітньої сфери, конкретного ВНЗ.

Тому діяльність вищих навчальних закладів щодо залучення іноземних студентів, установа партнерських відносин між країнами та ВНЗ залишається однією з актуальних проблем. Сьогодні у цьому контексті активно працюють Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна та багато інших ВНЗ. В основу цієї співпраці покладено такі напрями діяльності:

- підготовчі курси;
- підготовка бакалаврів і магістрів для іншої країни;
- відбір студентів, аспірантів та викладачів українських ВНЗ для проходження навчання та стажування за кордоном;

- запрошення іноземних викладачів для читання лекцій в українських ВНЗ.

Серед української молоді, зокрема студентства, зростає інтерес до вивчення іноземних мов, історії та культури інших держав. Наприклад, близько половини тих студентів, які вивчають китайську мову, мають можливість пройти часткове навчання в Китаї, передусім в університетах-партнерах. Цьому сприяє й ініціатива Міністерства освіти Китайської Народної Республіки надавати щорічно 4 – 5 стипендій для магістерських програм лише студентам Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Для подальшого розвитку та зміцнення двосторонніх зв'язків між ВНЗ України та інших країн необхідно, як зазначалося раніше, розширювати прямі контакти між ними. Це, у свою чергу, передбачає необхідність:

- уточнення пріоритетних спільних завдань щодо поліпшення підготовки кадрів із урахуванням модернізації економіки;

- розширення практики проведення спільних скоординованих конкурсів, програм, їх співфінансування;

- розширення співробітництва ВНЗ двох країн на основі прямих договорів, що передбачають інтенсифікацію обміну студентами, аспірантами, викладачами;

- забезпечення спільної підготовки кадрів для ВНЗ країн, між якими підписані відповідні угоди;

- більш активного використання можливостей для становлення та розвитку двостороннього співробітництва тощо.

Важливо підтримувати студентів, які їдуть навчатись за кордон, але з України виїздить ще дуже мало. Наприклад, 30 % студентів Китайської Народної Республіки переучується за кордоном [5, с. 220]. Виїзд молодих фахівців на певний час на навчання чи на роботу за кордон, як свідчить китайський досвід, відіграє позитивну

роль. Адже за кордоном вони набувають інноваційних знань, а повернувшись назад, працюють у конкурентному середовищі з вітчизняними фахівцями. У ході адаптації іноземних студентів до нової культури відбувається процес активного пристосування студента до нової спільноти, що реалізується, головним чином, у пошуці тих категорій, що відповідають вимогам зовнішнього середовища.

Утім, і зовнішнє, і внутрішнє середовище має сприяти підвищенню якості підготовки кадрів. Багато викладачів для оцінки якості освіти студентів і підвищення ефективності навчального процесу використовують такий новий інструмент, як моніторинг освіти, який дозволяє:

- порівнювати об'єктивні оцінки рівня засвоєння навчального матеріалу та суб'єктивні оцінки викладача на іспити;

- оперативно вносити зміни в організацію та зміст контролю знань і в сам навчальний процес;

- виявляти студентів із низьким рівнем підготовки та розробляти систему заходів для підтримки їх навчання з метою збереження контингенту.

Водночас система моніторингу якості підготовки кадрів надає можливість:

- враховувати всі види робіт студента протягом семестру (відвідування, залікові роботи, тести тощо);

- забезпечувати єдність вимог відносно кожного студента;

- сприяти реалізації принципу гласності та надійності результатів оцінювання;

- розвивати навички самостійної роботи студентів при виконанні типових розрахунків і стимулювати якість вивчення ними теоретичного матеріалу не лише в процесі проміжного контролю, але й протягом усього навчального семестру на всіх видах занять;

- забезпечувати стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів із метою формування їх оцінного потенціалу, що впливає на результати проміжної атестації, тощо.

Особливо важливу роль у підвищенні якості підготовки кадрів, як свідчить світовий досвід, відіграє впровадження у навчальний процес сучасних технологій, у тому числі комп'ютерних, інформаційних. На думку Білла Гейтса, саме комп'ютерні технології сьогодні виступають важливим чинником, який впливає на всі зміни у світі, дозволяють людині успішніше та швидше адаптуватись до навколишнього середовища, до тих соціальних змін, які відбуваються у світі [6]. Світова практика свідчить, що там, де сучасні технології активно використовуються, там і ВНЗ мають високий рейтинг (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння рейтингів університетів провідних країн з їх економічним показником [7, с. 121]

Країна	Місце за ВВП	Середній рейтинг університетів
США	1	1
Японія	2	8
Китай	3	22
Німеччина	4	3
Великобританія	6	2
Італія	7	14
Іспанія	9	7
Канада	10	4

Звичайно, без забезпечення практичної підготовки майбутніх фахівців не може йти мова про поліпшення якості підготовки кадрів. Тому автори підтримують тих вчених, які вважають необхідним втручання держави в процес розробки законодавчо закріплених механізмів, які стимулювали б підприємства надавати місця для проведення практики студентів, виділяючи для цього відповідні робочі місця та спеціальних фахівців.

Закінчення табл. 2

Підвищенню якості підготовки кадрів, зокрема їх практичної підготовки, сприяє поліпшення матеріально-технічної бази ВНЗ, зокрема інноваційного характеру. До неї відносяться технопарки, що виступають фактично посередниками між споживачами технологій і тими, хто їх створює. Цілі та зміст роботи технопарків визначаються інтересами основних партнерів проекту. Їх основними завданнями є:

- забезпечення взаємодії між постачальниками і споживачами технологій;
- пошук технологічних рішень для підвищення ефективності підготовки кадрів;
- комерціалізація накопиченого наукового потенціалу;
- забезпечення комунікації дослідників;
- створення умов для обміну технологіями. Така можливість створюється в технопарках, які виступають сполучною ланкою в інноваційній інфраструктурі, сприяють підвищенню конкурентоспроможності фахівців за рахунок трансферу та впровадження технологічних інновацій.

Сучасні комп'ютерні програми дозволяють забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації, а нові технології – інтерактивні електронні навчальні посібники, мультимедійний контент, мережа Інтернет – сприяють більш активному залученню учнів до процесу навчання. Інтерактивні можливості систем доставки інформації дозволяють налагодити і навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку, що неможлива в більшості традиційних систем навчання [8, с. 142].

Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій підвищує інтерес учнів до навчання, розвиває творче мислення, формує цілісне ставлення до освіти, до самоосвіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, до мультимедіа та Інтернет-ресурсу. Сучасні інформаційні технології відкривають учневі у зручний для нього час доступ до величезної кількості інформації, за допомогою якої він зможе підготуватись до навчальних занять без відвідування бібліотек, архівів, дізнатись про щось нове, корисне. У навчальних закладах, де це забезпечено, висока якість навчання. Це підтверджують результати різних рейтингів. Наприклад, за результатами PISO-2009, найвищі бали із 20 країн світу отримали учні, школи яких мають високий рівень технічного оснащення (табл. 2).

Таблиця 2

Країни, учні яких отримали високі бали за результатами PISO-2009 [9, с. 150]

Місце	Країна	Загальний бал за читання	Загальний бал із математики	Загальний бал із природничих наук
1	2	3	4	5
1	Шанхай (Китай)	556	600	575
2	Південна Корея	539	546	538
3	Фінляндія	536	541	554
4	Гонконг	533	555	549
5	Сінгапур	526	562	542
6	Канада	524	527	529
7	Нова Зеландія	521	519	532
8	Японія	520	529	539
9	Австралія	515	514	527
10	Нідерланди	506	515	507
11	Бельгія	503	498	500
12	Норвегія	501	512	528
13	Естонія	501	534	517
14	Швейцарія	500	495	508
15	Польща	500	507	496
16	Ісландія	500	487	502

1	2	3	4	5
17	США	499	536	520
18	Ліхтенштейн	499	536	520
19	Швеція	497	494	495
20	Німеччина	497	513	520

У підвищенні якості підготовки кадрів важлива роль належить взаємодії ВНЗ і роботодавців. Останнім часом, на жаль, роботодавці не проявляють активності в цьому. Вони вважають, що для професійного зростання у молодих фахівців не вистачає вузівської бази знань. А тому підприємство не може гарантувати швидке зростання кар'єри молодого фахівця та його зарплати. При цьому роботодавці на перше місце ставлять не професійні здібності та ділові якості фахівців, загальні знання зі спеціальності, а грамотність, виконавську дисципліну, відповідальність. Вони чекають від молоді ерудованості, наявності професійної компетентності, навичок трудової діяльності [10, с. 153].

Таким чином, глобалізаційні процеси, що зумовлюють швидкі зміни в технологіях, непередбачувані зміни економічної ситуації, інформатизацію багатьох сфер людської діяльності, стрімке старіння знань, актуалізують необхідність неперервної освіти, постійного підвищення освітнього рівня населення. Гострими залишаються проблеми розширення диверсифікації освітніх послуг, активізації інтеграції освіти та бізнесу, створення гнучких форм і моделей неперервного навчання. Усе це передбачає:

- удосконалення системи професійної освіти у сфері підготовки конкурентоспроможних кадрів з урахуванням структурних змін, пов'язаних з економічним зростанням і вимогами ринку праці;
- приведення інституціональних змін у сфері освіти у відповідність із потребами роботодавців у спеціалістах, які мають певні навички, вміння та знання;
- удосконалення системи професійної освіти в напрямі розширення освіти із застосуванням прогресивних форм навчання;
- упровадження прогресивних форм навчання (дистанційного, модульного);
- підготовку та впровадження сучасних освітніх стандартів і сертифікатів результатів освіти й навчання;
- реалізацію заходів щодо управління якістю освіти в системі підготовки кадрів, відповідних механізмів щодо її оцінки та моніторингу [11, с. 16].

У кінцевому результаті це сприятиме підвищенню якості підготовки кадрів – важливого чинника забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни.

Література: 1. Сазонова В. В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В. В. Сазонова. – Воронеж : Истоки, 1996. – 237 с. 2. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2011/12 навчального року. Статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – С. 123. 3. Ли Сюй. Развитие негосударственных образовательных учреждений в КНР в годы реформы: некоторые проблемы и перспективы высшего образования // Ли Сюй // Вестник ВГУ. – 2011. – № 2. – С. 166. 4. Меликян А. В. Портрет международного сотрудника российского вуза / А. В. Меликян, Б. В. Железов // Вопросы образования. – 2012. – № 4. – С. 260–261. 5. Образование в 2013 году. Тенденции и вызовы. Сбываются ли прогнозы // Вопросы образования. – 2012. – № 4. – С. 220. 6. Гейтс Б. Дорога в будущее / Б. Гейтс ; пер. с англ. – М. : Русская редакция, 1996. – 250 с. 7. Шапошник В. А. Наука и образование / В. А. Шапошник // Вестник ВГУ. – 2010. – № 1. – С. 121. 8. Музычина А. А. Дистанционная форма обучения при

підготовке врачей-интернов стоматологов / А. А. Музычина // Медико-соціальні проблеми сім'ї. – 2012. – Т. 17. – № 3–4. – С. 142. 9. Барбер М. Океаны инноваций / Майкл Барбер, Кейтлин Донналли, Саад Разви // Вопросы образования. – 2012. – № 4. – С. 150. 10. Шевченко Д. А. Студенты гуманитарного вуза на рынке труда: опыт деятельности службы содействия занятости / Д. А. Шевченко, Д. А. Каплан // СоЦИС. – 2012. – № 11. – С. 153. 11. Мамедов М. Г. Современное состояние непрерывной профессиональной подготовки в Азербайджане / М. Г. Мамедов, Н. И. Ок // Ринок праці та зайнятість населення. – 2012. – № 4. – С. 16.

References: 1. Sazonova V. V. Izucheniye yazykov mezhdunarodnogo obshcheniya v kontekste dialoga kultur i tsivilizatsiy / V. V. Sazonova. – Voronezh : Istoki, 1996. – 237 p. 2. Osnovni pokaznyky diialnosti vyshchylkh navchalnykh zakladiv Ukrainy na pochatok 2011/12 navchalnoho roku. Statystychnyi biuleten. – K. : Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2012. – P. 123. 3. Li Syuy. Razvitiye negosudarstvennykh obrazovatelnykh uchrezhdeniy v KNR v gody reformy : nekotoryye problemy i perspektivy vysshego obrazovaniya / Li Syuy // Vestnik VGU. – 2011. – No. 2. – P. 166. 4. Melikyan A. V. Portret mezhdunarodnogo sotrudnika rossiyskogo vuza / A. B. Melikyan, B. V. Zhelezov // Voprosy obrazovaniya. – 2012. – No. 4: – Pp. 260–261. 5. Obrazovaniye v 2013 godu. Tendentsii i vyzovy. Sbyvayutsya li prognozy? // Voprosy obrazovaniya. – 2012. – No. 4. – P. 220. 6. Geys B. Doroga v budushcheye / B. Geys ; per. s angl. – M. : Russkaya redaktsiya, 1996. – 250 p. 7. Shaposhnik V. A. Nauka i obrazovaniye / V. A. Shaposhnik // Vestnik VGU. – 2010. – No. 1. – P. 121. 8. Muzychina A. A. Distantionnaya forma obucheniya pri podgotovke vrachey-internov stomatologov / A. A. Muzychina // Medyko-sotsialni problemy simi. – 2012. – Vol. 17. – No. 3–4. – P. 142. 9. Barber M. Okeany innovatsiy / Maykl Barber, Keytlin Donnalli, Saad Razvi // Voprosy obrazovaniya. – 2012. – No. 4. – Pp. 150. 10. Shevchenko D. A. Studenty gumanitarnogo vuza na rynke truda : opyt deyatelnosti sluzhby sodeystviya zanyatosti / D. A. Shevchenko, D. A. Kaplan // SoTsiS. – 2012. – No. 11. – P. 153. 11. Mamedov M. G. Sovremennoye sostoyaniye nepreryvnoy professionalnoy podgotovki v Azerbaydzhanе / M. G. Mamedov, N. I. Ok // Rynok pratsi ta zainiatist naseleeniya. – 2012. – No. 4. – P. 16.

Інформація про авторів

Гаращук Олена Василівна – докт. екон. наук, доцент, доктор філософії, заступник начальника управління організаційного та інформаційного забезпечення, начальник відділу взаємодії з громадськістю, ЗМІ і міжнародного співробітництва

Державної інспекції навчальних закладів України (03065, Україна, м. Київ, вул. Метробудівська, 5а, e-mail: mon7@ukr.net).

Куценко Віра Іванівна – докт. екон. наук, професор, завідувач відділу суспільних проблем сталого розвитку ДУ "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України" (01032, Україна, м. Київ, бул. Шевченка, 60, e-mail: kutcenko_vi@ukr.net).

Інформація об авторах

Гаращук Елена Васильевна – докт. екон. наук, доцент, доктор філософії, заступитель начальника управління організаційного та інформаційного забезпечення, начальник отдела по взаимодействию с общественностью, СМИ и международного сотрудничества Государственной инспекции учебных заведений Украины (03065, Украина, г. Киев, ул. Метростроевская, 5а, e-mail: mon7@ukr.net).

Куценко Вера Ивановна – докт. екон. наук, профессор, заведующий отделом общественных проблем устойчивого развития ГУ "Институт экономики природопользования и устойчивого развития НАН Украины" (01032, Украина, г. Киев, бул. Шевченко, 60, e-mail: kutcenko_vi@ukr.net).

Information about the authors

O. Garashchuk – Doctor of Science in Economics, Associate Professor, Ph.D., Deputy Head of the Organization and Information Support Department, Head of the Department of Public Relations, Mass Media and International Cooperation of the State Inspection of the Educational Institutions of Ukraine (5a Metrobudivska St., 03065, Kyiv, Ukraine, e-mail: mon7@ukr.net).

V. Kutsenko – Doctor of Science in Economics, Professor, Head of the Department of Social Sustainable Development of the PI "Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine" (60 Shevchenko Blvd., 01032, Kyiv, Ukraine, e-mail: kutcenko_vi@ukr.net).

Рецензент

канд. екон. наук,
професор Афанасьев М. В.

Стаття надійшла до ред.
24.05.2013 р.

РАЗВИТИЕ ПОДХОДОВ К СИСТЕМАТИЗАЦИИ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ РЫБОХОЗЯЙСТВЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕГИОНА

УДК 332:639

Алексахина Л. В.

Представлена систематизация факторов, влияющих на функционирование современного рыбохозяйственного комплекса региона, учитывающая содержательные характеристики рыбохозяйственной деятельности и региональные детерминанты ее осуществления. Исходя из понимания специфики различных элементов современной функционально-